Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een meerjarenprogramma voor acties op energiegebied: Programma „Intelligente energie voor Europa" (2003-2006)"

(COM(2002) 162 def./2 — 2002/0082 (COD))

(2003/C 61/07)

De Raad van de Europese Unie heeft op 6 mei 2002 besloten, overeenkomstig art. 175 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De met de voorbereidende werkzaamheden belaste afdeling „Vervoer, energie, infrastructuur en informatiemaatschappij" heeft haar advies op 2 september 2002 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Morgan.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn op 18 en 19 september 2002 gehouden 393e zitting (vergadering van 18 september) het volgende advies uitgebracht, dat met 127 stemmen vóór en 3 stemmen tegen, bij 1 onthouding is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. De Commissie heeft een voorstel ingediend voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad voor een meerjarenprogramma voor acties op energiegebied — het programma „Intelligente energie voor Europa" — voor de periode 2003-2006. Met een budget van 215 miljoen EUR moet het programma de strategie uitvoeren die is geschetst in het Groenboek over de continuïteit van de energievoorziening, gebaseerd op duurzame energiebronnen en energiebesparing.

1.2. Dit voorstel houdt geen verband met het totale energiebeleidsterrein van de EU, maar is specifiek gericht op efficiency op energiegebied en duurzame energie. Het betreft uitsluitend het EG-Verdrag en staat los van Euratom. Verder worden onderzoek en ontwikkeling die onder het zesde Kaderprogramma vallen buiten beschouwing gelaten. Intelligente energie gaat over een beter gebruik van energie (efficiency op energiegebied) en aanmoediging van het gebruik van duurzame energie.

1.3. Het programma is bedoeld als aanvulling op en ondersteuning van de uitvoering van de diverse wettelijke maatregelen die de Gemeenschap heeft vastgesteld voor energie-efficiency, duurzame energie en vervoer. Hiertoe behoren: de richtlijn betreffende de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt (Richtlijn 2001/77/EG); het voorstel voor een richtlijn tot bevordering van het gebruik van biotransportbrandstoffen ([1]); het voorstel voor een richtlijn betreffende de energieprestaties van gebouwen ([2]) en het voorstel voor een richtlijn inzake de bevordering van warmtekrachtkoppeling op basis van vraag naar nuttige warmte binnen de interne energiemarkt ([3]).

1.4. Het programma moet het belangrijkste instrument van de Gemeenschap voor niet-technologische ondersteuning op energiegebied worden. Het is een nieuw programma dat echter

([1]) COM(2001) 547 def.
([2]) COM(2001) 226 def.
([3]) COM(2002) 415 def.

Publikatieblad van de Europese Unie. 14-03-2003
http://www.emis.vito.be

tevens zorgt voor continuïteit van de acties die onder de programma's Altener, SAVE en Synergy worden uitgevoerd. Verder streeft het naar een grotere inbreng van hernieuwbare energiebronnen en de onderdelen voor energie-efficiency van deze programma's, introduceert het een derde onderdeel „energie in het vervoer" en als vierde aspect internationale samenwerking met ontwikkelingslanden ter bevordering van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiency. Ten slotte wordt er met het programma gestreefd naar meer maatregelen voor de verspreiding en aanmoediging van beste praktijken aan de hand van bewustmakingscampagnes, onderwijs en bevordering van investeringen in nieuwe technologieën.

1.5. Het programma omvat vier specifieke gebieden: rationeel gebruik van energie en vraagbeheersing (SAVE), nieuwe en hernieuwbare energiebronnen (Altener), energie-aspecten van het vervoer (Steer), en bevordering van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiency op internationaal niveau (Coopener). Tot de te financieren acties behoren: tenuitvoerlegging van de strategie; ontwikkeling van standaarden; creëren van structuren en financiële en marktinstrumenten; bevordering van systemen en apparatuur voor een vlottere overgang van demonstratie naar marktrijpe producten; ontwikkeling van voorlichtings- en onderwijsstructuren en toepassing van de resultaten; toezicht en evaluatie.

1.6. Tevens overweegt de Commissie bepaalde taken i.v.m. het programmabeheer toe te vertrouwen aan een uitvoerend agentschap; het document bevat een taakbeschrijving voor een dergelijk agentschap. Momenteel is er echter nog geen officieel voorstel hierover. Het zal in een apart voorstel voor een beschikking aan de orde komen, na goedkeuring van de verordening van de Raad tot vaststelling van het statuut van de uitvoerende agentschappen waaraan bepaalde taken voor het beheer van de communautaire programma's worden gedelegeerd.

2. **Algemene opmerkingen**

2.1. Het Economisch en Sociaal Comité onderschrijft het voorstel voor intelligente energie, aangezien dit in het verlengde ligt van een aantal aanbevelingen die het Comité eerder heeft geformuleerd over de noodzaak tot bevordering van energie-efficiency, hernieuwbare energiebronnen en de overdracht van technologie inzake energiebesparing en know-how naar ontwikkelingslanden (zie ESC-advies over het Groenboek — Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening [1]). Het voorgestelde programma voor intelligente energie bundelt vier hoofdonderdelen van het energiebeleid die adequaat moeten worden aangepakt om de energievoorziening in de huidige politieke context veilig te stellen en om de Gemeenschap haar duurzaamheidsdoelstellingen en internationale verplichtingen met betrekking tot klimaatverandering te kunnen laten nakomen.

2.2. Er zijn nog tal van mogelijkheden voor verbetering van de energie-efficiency in gebouwen en industrie: de Commissie schat de omvang hiervan op 18 % van het huidige totale verbruik [2]. Met het actieplan tot verbetering van de energie-efficiency (waartoe ook de maatregelen behoren die in het programma voor intelligente energie worden voorgesteld) wil de Commissie tegen 2010 tweederde van dit potentieel hebben bereikt. Hiertoe is een verbetering nodig van 1 % per jaar, waar een gemiddelde van 0,6 % voor de laatste tien jaar tegenover staat. Dit zou resulteren in circa 40 % van de CO_2-emissiereductie die de EU in Kyoto heeft toegezegd.

2.3. Hernieuwbare energiebronnen zijn momenteel goed voor 6 % van de energielevering en 14 % van de elektriciteitsproductie in de EU. Het Comité heeft eerder geconstateerd dat hernieuwbare energiebronnen een belangrijke rol kunnen spelen bij de bestrijding van klimaatverandering en dat zij als nieuwe energiebron bijdragen aan de veiligstelling van de energievoorziening, met name doordat de afhankelijkheid van geïmporteerde energiebronnen afneemt (advies over hernieuwbare energiebronnen, 2000). Het Comité drong aan op een optimaal gebruik van hernieuwbare energiebronnen en op stimulerende maatregelen om het gebruik hiervan aan te moedigen (advies over hernieuwbare energiebronnen, 2000). In de Mededeling van de Commissie, getiteld „Energie voor de toekomst: duurzame energiebronnen — Witboek voor een communautaire strategie en een actieplan [3]" wordt voor het jaar 2010 een streefwaarde genoemd van 12 % energielevering (en 22 % elektriciteitsproductie) afkomstig uit duurzame energiebronnen.

2.4. Vervoerbeleid dient een prioritair aandachtsgebied te zijn voor energie-efficiency, aangezien deze sector goed is voor meer dan 30 % van het totale energieverbruik (zie Actieplan voor energie-efficiency in de Europese Gemeenschap). De langetermijndoelstelling van de EU is het terugdringen van de CO_2-emissies met 50 % per passagier- en per vrachtkilometer. Op kortere termijn is de doelstelling een energiebesparing met 5 tot 10 % teneinde een vermindering van de totale CO_2-emissies te bewerkstelligen. In een vrijwillige overeenkomst hebben de EU en autofabrikanten afgesproken dat omstreeks 2005/2010 de gemiddelde CO_2-uitstoot van nieuwe auto's met één derde moet zijn verminderd ten opzicht van het niveau in 1995.

2.5. In zijn advies over het Groenboek over energievoorziening stelde het Comité nadrukkelijk dat de EU de pogingen van ontwikkelingslanden om tot een duurzame ontwikkeling te komen actief moest steunen. Momenteel verbruiken ontwikkelingslanden heel wat minder energie per hoofd van de bevolking dan ontwikkelde landen, voornamelijk vanwege de veel lagere levensstandaard. Het is juist dat de welvaart en

(1) COM(2000) 769 def.

(2) COM(2002) 162 def., blz. 21.
(3) COM(97) 599 def.

Publikatieblad van de Europese Unie. 14-03-2003
http://www.emis.vito.be

het energieverbruik in ontwikkelingslanden zullen toenemen, maar de uitdaging is die hogere standaard te bereiken zonder een aanzienlijke toename van de uitstoot. Ontwikkelingslanden staan in de verleiding om voor de korte termijn te kiezen voor goedkope energiebronnen, in plaats van duurzame en efficiënte structuren voor de lange termijn op te zetten. Het is echter rendabeler dergelijke maatregelen in de ontwikkelingsfase dan later te treffen. De noodzaak om beste praktijken te verspreiden op het gebied van duurzame energiebronnen en energie-efficiency en met name de overdracht hiervan naar ontwikkelingslanden, is dus terecht één van de prioriteiten van de Gemeenschap wat internationale verplichtingen betreft, samen met de versterkte samenwerking bij de toepassing van flexibele mechanismen van het Kyoto-protocol.

2.6. Bij de evaluatie van de eerdere programma's (Altener en SAVE 1991-1997 en de eerste twee jaar van het eerste kaderprogramma voor energie 1998-2002) bleek de waarde van deze programma's alsmede de bijdrage die zij hadden geleverd aan de vermindering van de CO_2-uitstoot, maar kwamen er ook gebieden naar voren die voor verbetering vatbaar waren. Hierbij ging het om: de behoefte aan betere coördinatie en samenhang tussen de verschillende programma's; verbetering van methoden voor selectie, evaluatie en beheer van de programma's en verspreiding van resultaten. Na evaluatie werd aanbevolen dat er voortaan één — in plaats van aparte programma's zou komen voor energie-efficiency, duurzame energiebronnen enz.

3. De belangrijkste kwesties

3.1. Voor de beoordeling van onderhavig voorstel dient het Comité dus na te gaan of het voorstel van de Commissie de strijd tegen klimaatverandering kan aangaan, hoe het gesteld is met de behoefte aan duurzame ontwikkeling, concurrentievermogen en voorzieningscontinuïteit, en of het voorstel het potentieel aan energie-efficiency en duurzame energiebronnen zal ontsluiten dat nodig is om deze uitdagingen het hoofd te bieden, zowel binnen als buiten de EU, in het bedrijfsleven, in (woon)gebouwen en in het vervoer.

3.2. De doelstelling van de Commissie inzake energie-efficiency, namelijk een jaarlijkse beperking van 1 % tot 2010, zal een hele opgave zijn. Het zal niet eenvoudig zijn om de jaarlijkse daling met 0,6 % in de laatste tien jaar vast te houden (laat staan te verbeteren), aangezien deze daling vooral te danken is aan de overschakeling van energie-intensieve industrieën naar dienstverlening. Het huidige industriële verbruik neemt minder dan één derde van het totaal (afgezien van het vervoer) voor zijn rekening; dit zal blijven afnemen in verband met het groeiende aandeel van diensten in de economie en het doelmatiger gebruik van energie in de resterende industrie. Op dit moment neemt het energieverbruik toe in de twee grootste sectoren (huishoudens en dienstverlening/publieke sector), terwijl het daalt in de industrie. Het groeiende elektriciteitsverbruik in deze sectoren is met name toe te schrijven aan toestellen, uitrusting en de toename van air conditioninginstallaties.

3.3. De doelstelling van de Commissie inzake duurzame energie is hooggegrepen aangenomen dat, commercieel gezien, duurzame energiebronnen omstreeks 2030 naar verwachting slechts voor 8 % in de energiebehoefte kunnen voorzien [1]. Uiterlijke omstandigheden buiten beschouwing gelaten en vergeleken met traditionele energiebronnen zijn duurzame energiebronnen allesbehalve concurrerend, en als de externe kosten niet in aanmerking worden genomen, zal het dus moeilijk zijn hun aandeel op het door de Commissie gewenste niveau te brengen.

3.4. De CO_2-uitstoot in het vervoer zal tussen 1990 en 2010 naar verwachting toenemen met ongeveer 40 %. Het zal bijzonder moeilijk zijn om deze tendens een halt toe te roepen zonder nadere specifieke maatregelen om het energieverbruik in het vervoer aan te pakken, en zeker indien de externe kosten nog steeds buiten beschouwing worden gelaten.

3.5. Zoals hierboven uiteengezet, zal de behoefte aan energie in de ontwikkelingslanden groeien, en het gevaar bestaat dat, als er niet snel genoeg actie wordt ondernomen, kansen worden gemist voor de toepassing van energie-efficiency en duurzame energie.

3.6. Geconfronteerd met deze kwesties rijst de vraag of het wetgevingspakket van de Gemeenschap wel volledig is. Hoewel in het algemeen een evenwicht moet worden gevonden tussen regelgeving en markt, is voor een aantal gebieden toch doeltreffende wetgeving vereist. Er zijn tal van maatregelen bestaande of in de vorm van ontwerprichtlijnen, maar sommige zijn niet bindend (bijv. etiketten en standaarden voor huishoudelijke apparatuur en kantooruitrusting). Andere vermelden indicatieve doelstellingen (bijv. voor duurzame energiebronnen), maar of deze daadwerkelijk worden uitgevoerd, is althans in sommige lidstaten de vraag.

3.7. Ook de lidstaten dienen een grotere inspanning te leveren voor intelligente energie. Zoals de Commissie opmerkt (blz. 21), zijn de meeste maatregelen van de Gemeenschap voor energie-efficiency niet bindend voor de lidstaten. Daarom is dit ondersteunende programma een nuttig middel om de lidstaten tot meer inzet aan te sporen, maar het kan slechts in

[1] COM(2001) 769 def.

Publikatieblad van de Europese Unie. 14-03-2003
http://www.emis.vito.be

beperkte mate bijdragen. Derhalve dienen lidstaten aan de hand van passende wetgevings- en ondersteunende mechanismen te worden aangemoedigd om meer verplichtingen op zich te nemen voor de verbetering van energie-efficiency en het gebruik van duurzame energiebronnen. Sommige wetgeving kan dan ook beter op nationaal dan op EU-niveau worden geformuleerd, om rekening te houden met specifieke omstandigheden in de betrokken lidstaat. De vuurproef voor dit programma zal dus de mate zijn waarin het de in de lidstaten aanwezige kennis en vaardigheid kan toepassen en delen.

3.8. In de lidstaten is het ook economisch mogelijk om energie-efficiency en terugdringing van de CO_2-uitstoot te bevorderen, namelijk aan de hand van aangepaste belastingmaatregelen en ondersteunende maatregelen voor duurzame energiebronnen.

3.9. Naar het oordeel van het Comité kan het programma intelligente energie een waardevolle bijdrage leveren aan de doelstellingen energievoorzieningscontinuïteit, duurzame ontwikkeling en de aanpak van klimaatverandering. Maar voordat met het programma het vereiste niveau werkelijk kan worden gehaald, moet er aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. Ten eerste is er, afhankelijk van de omstandigheden in de lidstaten, misschien behoefte aan specifieke wetgeving en economische instrumenten die verandering teweeg kunnen brengen. Ten tweede is vooruitgang in vervoer, energie-efficiency en duurzame energiebronnen afhankelijk van succesvolle O&O en de doeltreffende uitvoering van het zesde Kaderprogramma. In dit verband wil het Comité met name wijzen op zijn advies „Onderzoeksbehoeften met het oog op de voorzieningszekerheid en -duurzaamheid van energie" (CES 578/2002). Ten slotte is de rol van het voorgestelde agentschap van cruciaal belang: zijn taakomschrijving en reikwijdte dienen een verandering zonder predecent te kunnen bewerkstelligen.

4. **De programma's en het budget**

4.1. Het Comité onderschrijft het idee om de verschillende facetten van intelligente energie — energie-efficiency, duurzame energiebronnen, vervoer en internationale activiteiten — in één programma onder te brengen. Zoals bij evaluatie van de programma's tot nu toe bleek, zou dit de inspanningen doeltreffender en samenhangender maken en minder conflicten en overlapping opleveren. Eén programma zou niet alleen leiden tot een doelmatiger beheer, maar ook tot meer mogelijkheden voor bundeling van programma's — bijv. programma's en projecten voor energie- efficiency en duurzame energiebronnen, of gebouwen en vervoer.

4.2. SAVE en Altener zijn programma's die al enige tijd bestaan. Maar Steer en Coopener zijn in feite nieuwe programma's en daarom zou het heel nuttig zijn geweest als de Commissie meer informatie had verschaft over hun doelstellingen. Dit is met name van belang gezien het feit dat het indicatieve budget van deze programma's betrekkelijk gering zijn; daarom dienen zij duidelijk te zijn toegespitst, willen zij enig effect sorteren.

4.3. Het Comité acht het een goede zaak dat er in het voorstel kernacties worden omschreven die het programma doelgerichter moeten maken en het meer impact moeten verlenen. Als dit niet gebeurt, is het mogelijk dat de middelen te zeer versnipperd raken en dat de verspreiding van resultaten te traag verloopt. De evaluatie van de eerdere programma's toonde aan dat er te veel kleine programma's met beperkte impact waren.

4.4. Het Comité onderschrijft de nadruk die de Commissie legt op de noodzaak van een „daadwerkelijke mentaliteitsverandering bij de verbruikers". Kernprogramma's in alle lidstaten dienen hierop gericht te zijn. Verder stemt het Comité in met het feit dat de Commissie het belang erkent van onderwijs en opleiding. Om het onderwerp aantrekkelijk te maken voor jongeren moet energie volgens het Comité een vak in het lesprogramma van scholen en een wedstrijdonderwerp (met prijzen) worden.

4.5. Het document (tabel blz. 19) vermeldt de mogelijkheid van gecombineerde kernacties voor diverse specifieke gebieden. Volgens het Comité is het zinvol om ervoor te zorgen dat kernacties en projecten kunnen worden opgezet die twee of meer van de vier actiegebieden combineren. Zo is er een betere verbinding mogelijk tussen acties voor het gebruik van duurzame energiebronnen en de verbetering van energie-efficiency in gebouwen, met het oog op een gecoördineerde opzet voor gebouwen met een lage of nuluitstoot.

4.6. Er zijn nog drie gebieden waar het Comité kernacties wenselijk acht. Ten eerste als het gaat om de rol van energieproducenten: zij zouden moeten worden gestimuleerd om de klant integrale energiediensten aan te bieden, inclusief duurzame energiebronnen en energie-efficiency. Verder zouden architecten en ontwikkelaars nieuwe gebouwen zo energie-efficiënt mogelijk moeten maken. Ten derde dient, waar dat van toepassing is, de rol van energie-efficiency en duurzame energie bij regelingen voor koolstofevaluaties en de handel in emissierechten te worden uitgebreid.

Publikatieblad van de Europese Unie. 14-03-2003
http://www.emis.vito.be

4.7. Het Comité staat achter de verhoging van het budget voor intelligente energie, in vergelijking met eerdere programma's. Gezien de omvang van de opgaven is het natuurlijk de vraag of zelfs het verhoogde budget toereikend is. Maar op basis van de bevindingen van eerdere programma's, voor zover het de behoefte aan verbetering van het programmabeheer betrof, zou het onverstandig zijn om het budget te snel en te veel te verhogen omdat de druk om geld te besteden tot ondoelmatigheid kan leiden. Het Comité gaat ervan uit dat er een passende financiële controle plaatsvindt en meent dat het door de Commissie voorgestelde middelenniveau een redelijk compromis is. Bij de formulering van deze conclusie gaat het Comité ervan uit dat er aanvullende financiering komt als de uitbreiding plaatsvindt en dat het agentschap in staat zal zijn een evenwicht tussen de capaciteiten en de middelen in de lidstaten tot stand te brengen.

4.8. De Commissie zegt dat met het programma beoogd wordt de ondersteunende initiatieven (SAVE enz.) met wetgevende maatregelen te combineren. Dit is een goede zaak, maar het is onduidelijk hoe dit zal gebeuren. Het is bijvoorbeeld mogelijk om bij de bepaling van kernacties zich af te vragen hoe deze acties aansluiten bij specifieke onderdelen van wetgeving, zoals de voorgestelde richtlijn over energie in gebouwen.

5. **Het uitvoerende agentschap**

5.1. Het is vrijwel onmogelijk voor het Comité om weloverwogen commentaar te geven op de suggestie van een uitvoerend agentschap zonder het onderhavige voorstel naast het voorstel voor een besluit dienaangaande te kunnen leggen.

5.2. Naar het oordeel van het Comité heeft het in dit voorstel bedoelde uitvoerende agentschap de volgende kenmerken. Ten eerste zal een comité, onder leiding van de Commissie en de betrokken lidstaten, de werkzaamheden en met name de geselecteerde actieprogramma's vaststellen. Ten tweede zal een beperkt aantal Commissie-ambtenaren bij het agentschap worden gedetacheerd voor het beheer van de actieprogramma's. Ten derde zal voor de actieprogramma's personeel worden aangeworven op contractbasis. Dit voorstel geeft aanleiding tot bezorgdheid: de opgedane know-how gaat verloren in geval van tijdelijk personeel; de werkzaamheden van het agentschap zullen zeer specifiek zijn en voorbijgaan aan omvang en reikwijdte van de activiteiten van de lidstaten.

5.3. Momenteel is er in de EU geen organisatie die de essentiële taak van bevordering en verspreiding op het vereiste niveau waarneemt. Blijkens evaluaties van eerdere programma's dient de Commissie haar inzet hiervoor te versterken. Het is voor de lidstaten niet eenvoudig deze opdracht zelf uit te voeren aangezien daarvoor goede netwerken in alle lidstaten zijn vereist. Zo'n rol zou een aanzienlijke waarde toevoegen aan afzonderlijke acties van lidstaten. Een dergelijke organisatie zou een heel belangrijke rol kunnen spelen na de uitbreiding, omdat de nieuwe lidstaten dringend behoefte hebben aan de informatie die het kan verschaffen.

5.4. Het programma voor intelligente energie dient meer te bereiken dan alleen maar demonstratieprojecten: indien projecten en programma's tot succesvolle resultaten leiden, moeten deze op brede schaal worden ingevoerd. Het moet eigenlijk de belangrijkste schakel worden tussen het zesde Kaderprogramma en de markt.

De desbetreffende energie-agentschappen en -centra in de lidstaten en de regio's kunnen ook een rol vervullen bij de uitvoering, verspreiding en bevordering van dit programma. Deze instanties zouden de brug kunnen vormen tussen de Commissie en het uitvoerend agentschap en lokale organisaties, en rendabeler en flexibeler kunnen werken bij kleinere projecten, die de Commissie maar moeilijk rechtstreeks kan ondersteunen.

5.5. Het Comité ziet in dat het uitvoerend agentschap drie voordelen biedt: het blijft buiten de begroting, het maakt een snelle start mogelijk en het vereiste gespecialiseerde personeel kan worden aangeworven. Dit zijn echter lapmiddelen voor de korte termijn die voorbijgaan aan de langetermijnkwesties. Het Comité meent dat de Commissie verder moet gaan dan het huidige voorstel en één van de twee volgende opties dient te kiezen: ofwel een volledig bevoegd agentschap in de gebruikelijke vorm oprichten met een breed takenpakket voor het activeren van vaardigheden, know-how en middelen van de lidstaten, ofwel een dergelijke eenheid binnen de Commissie in het leven roepen, voorzien van de benodigde middelen en doelstellingen. Het betreft namelijk een sector van aanzienlijk strategisch belang waar de Commissie vierkant achter dient te staan.

6. **Conclusie**

Het voorstel voor het agentschap laat nog vragen onbeantwoord — volgens het Comité is er meer nodig dan alleen een verlengstuk voor de uitvoering van een beperkt aantal actieprogramma's als het potentieel van dit programma voor intelligente energie volledig moet worden benut. De ingrijpende wijziging in het energieverbruik voor de strategische doelstellingen en de doelstellingen inzake duurzame energie van de EU zal voorts uitsluitend op grond van het voorstel voor intelligente energie niet worden bereikt, tenzij aan andere

Publikatieblad van de Europese Unie. 14-03-2003
http://www.emis.vito.be

voorwaarden wordt voldaan: verplichtingen van lidstaten, gerichte steun voor wetgeving, economische instrumenten, bruikbare resultaten van onderzoek en ontwikkeling. Er is nog steeds geen volwaardig strategisch energie-initiatief van de EU.

Desalniettemin acht het Comité het door de Commissie voorgestelde programma waardevol. Het dient eind 2002 ten uitvoer te worden gelegd, dus deze beschikking dient zo snel mogelijk te worden vastgesteld.

Brussel, 18 september 2002.

De voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

G. FRERICHS

Publikatieblad van de Europese Unie. 14-03-2003

http://www.emis.vito.be